

ЈВП "Србијаводе" - ВПЦ "Сава-Дунав"
Нови Београд, ул. Бродарска бр. 3, тел. 011/20-18-100
Број: 6895/1
Датум: 08.09.2020.
В.З.М.

На основу чланова 113 - 128. Закона о водама („Службени гласник РС“ број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – др. закон), Правилника о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката, садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја у поступку издавања водне дозволе ("Сл. гласник РС", бр.72/2017 и 44/2018) и Закона о рударству и геолошким истраживањима („Сл.гласник РС“, бр. 101/15 и 95/2018 – др. закон), решавајући по захтеву Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – Републичка дирекција за воде (број: 325-05-00776/2020-07 од 28.08.2020. године) у име инвеститора „Rio Sava Exploration d.o.o.“ из Београда, улица Ресавска број 23. (МБ:17316095; ПИБ:100134228), (наш број 6895 од 31.08.2020.год.), за реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала Јадарита „Јадар“, Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ из Београда, издаје следеће

М И Ш Љ Е Њ Е

у поступку издавања водних услова

1. Општи подаци:

1.1. Назив:

Реализација пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“

1.2. Хидрографски подаци:

- најближи водоток: река Јадар
- слив: реке Дрине
- водно подручје: Сава.

1.3. Хидролошки подаци:

При протоку $Q_{1\%}$ на низводној регулисаној деоници Јадра (С.6.2.1 и С.6.2) долази до преливања насипа Јадра. Пропусна моћ овог сектора креће се између $370 \text{ m}^3/\text{s}$ (на низводном делу) до $415 \text{ m}^3/\text{s}$ (на узводном делу).

Због непостојања минор корита у ДМТ, прорачуни линија нивоа за мале и средње воде нису вршени

1.4. Остали подаци:

Уз захтев је достављена следећа документација:

1. Елаборат за исхођовање услова – Концепт Главног рударског пројекта
 - А)Полазне основе,
 - Б)Надземни део рудника,
 - В)Подземни део рудника,
2. Хидролошка студија за област Просторног плана подручја посебне намене Јадар (ПППН Јадар)
 - А)Анализа хидролошког режима реке Дрине,
 - Б)Анализа хидролошког режима реке Јадар.

2. Подаци од значаја за издавање водних услова:

Пројекат “Јадар” ће бити реализован на подручју града Лознице и то око 12km источно од Лознице а на око 140km од Београда. Новембра 2019. године, након јавне расправе, усвојен је “ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОЈЕКТА ЕКСПЛОАТАЦИЈЕ И ПЕРЕРАДЕ МИНЕРАЛА ЈАДАРИТА “ЈАДАР”, према коме подручје просторног плана обухвата површину од 291,91 km² на територији јединица следећих локалних самоуправа:

-Града Лознице – целе катастарске општине (КО): Руњани, Липница, Брадић, Брњац, Велико Село, Јаребице, Драгинац, Симино брдо, Цикоте, Шурице, Ступница, Слатина, Коренита, Горње Недељице, Доње Недељице, Грнчара и Шор;

-Општине Крупањ – целе катастарске општине (КО): Костајник, Дворска, Брезовице, Красава и Церова.

Просторни развој пројекта “Јадар”, подразумева претходна истраживања и промену намене и режима коришћења простора, изградњу објеката, саобраћајница и инфраструктуре, спровођење рударских активности, прераду руде, производњу, депоновање материјала, успостављање мера заштите и развој других активности на простору укупне површине од око 2030,64 ha, који представља подручје посебне намене у ширем смислу, а што уједно представља и прелиминарни обухват детаљне регулационе разраде планских решења.

Технологија издвајања литијума из минерала јадарита се у основи своди на експлоатацију руде, концентрацију минерала јадарита (обогаћивање руде) и потом лужење концентрата сумпорном киселином и процес селективне кристализације у циљу добијања тржишних производа: борне киселине, натријум сулфата као нуз производа и литијум карбоната.

Величина пројекта “Јадар” се може јасно сагледати кроз дефинисане капацитете производа и то навођењем масе сувих производа (без влаге), за годишњу производњу:

-Капацитет производње равне руде: 1822000 t/god (или 1.840.000 t/god)

-Капацитет производње јаловине: 360000 t/god.

-Радно време: 335 дана/год, 20 h/дан и 6700 h/год.

-Количина концентрата јадарита: 859000 t/god

-Количина јаловине из обогаћивања руде: 963000 т/год.(352000 t/god иде за производњу пасте за хидрозасип а 611000 t/god иде на индустријску депонију)

-Производња литијум карбоната: 58400 t/god.

-Производња борне киселине: 286000 t/god

-Производња натријум сулфата: 258600 t/god

-Производња филтер кека из лужења-јаловина: 564000 t/god.

-Производња кека из неутрализације кречом: 247000 t/god

За наведену производњу, потребно поред других материјала користити и око 364.000 t/god концентроване сумпорне киселине (93 до 98%).

Снабдевање пројекта “Јадар” свежом водом, вршиће се захватањем воде из бунара на обали Дрине, и пумпањем подземне воде из јаме рудника, и затим коришћење воде за процес а на крају прерада отпадних вода, пре испуста у реку Јадар.

Систем одводњавања јаме обезбеђује прикупљање и одвод скупљене подземне воде које потичу од:

- Инфилтриране воде у јаму од радних (откопних) чела у јами

- Цурења воде кроз окна

- Цурења вода од разних цеви и црева која користе воду у јами

- Цурења воде од прања опреме

- Отпадне воде од система хидрозасипа

Систем одводњавања мора да задовољи потребну запремину као и висину дизања до површине рудника, узимајући у обзир појаву максималне количине. У овај систем мора да се укључе и воде које се користе за испирање Система хидрозасипа у јами.

Вода скупљена у јами у циљу одводњавања јаме, пумпа се на површину пумпама за одводњавање до таложног базена.

Следећи цевоводи су укључени у систем одводњавања:

- Цевоводи између подстаница и главне пумпне станице
- Два независна цевовода од главне пумпне станице у јами до таложног базена на површини

За различите воде из процеса припреме руде, лужења концентрата јадарита и кристализације раствора лужења, из подземног дела рудника, испусти воде, и друге врсте вода предвиђена су 5 базена за воду и то:

- Базен за сливну воду из процеса
- Базен за таложење
- Базен за воду са одлагалишта јаловине
- Базен за сливну воду са инфраструктуре
- Базен за процесну воду

Напајања комплекса рудника и прераде минерала јадарита, са свежеом водом, третман отпадних вода и управљање водама navode se у документу ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОЈЕКТА ЕКСПЛОАТАЦИЈЕ И ПРЕРАДЕ МИНЕРАЛА ЈАДАРИТА „ЈАДАР” и то:

Вода реверсне осмозе-РО вода: вода из сливних базена и вода из базена процесне воде, пречишћава се кроз два пролаза реверсном осмозом, у циљу уклањања растворених соли. Пермеат РО користи се испирање финалних производа приликом филтрирања и за испирање смола јонских измењивача. Јонски измењивач након РО јединица је предвиђен као додатни корак за уклањање бора (В), ако постоји вишак пермеата, који треба испустити у реку,

Сирова вода: сирова вода је састављена од воде прошле један пролаз у реверсној осмози, третиране воде из јаме и допуне из алувиона реке Дрине. Сирова вода се користи за испирање филтер колача, заптивку пумпи и прање и сл.

Процесна вода: процесна вода се састоји од концентрата (слане воде) из реверсне осмозе, допуњена са водом из базена процесне воде. Вода из реке Дрине се користи ако су прва два извора недовољна. Типични корисници су постројење за обогаћивање руде и за пречишћавање отпадног гаса из топлог лужења.

Топла вода: Топла вода се састоји од кондензата из процеса евапорације. Типични корисници су допуна топлог лужења, заптивка филтера, предгревање филтера, уклањање каменца и одвајање соли;

Расхладна вода: расхладна вода је сачињена од сирове воде са додатком кондензата из кристализатора борне киселине,

Ефлуент (отпадна вода): ефлуент је сачињен од концентрата уређаја Ецо Тец, дренаже, воде од испирања филтера. Типичан корисник је постројење за производњу хидрауличног засипа. Вишак ефлуента одводи се у базен процесне воде;

Вода за пиће: Вода за пиће користи се за личну хигијену за туширање после рада и за пиће на чесмама. Предвиђено је да се обезбеди из локалне виодоводне мреже, на начин и у складу са условима надлежног јавног предузећа. За те потребе на локацији се планира резервоар који ће се допуњавати водом. У овој фази разраде пројекта, процењена дневна потреба за водом износи око 35.0 m³/dan. Даљом разрадом пројектне документације, у фази детаљног инжењеринга дефинисаће се тачне дневне потребе за водом и у складу са могућностима и условима надлежног јавног предузећа за локалну водоводну мрежу накнадно ће се дефинисати начин допуне резервоара – из локалне водоводне мреже или додатно цистернама. У оквиру резервоара потребно је предвидети систем за одржавање биолошке и микро-биолошке исправности санитарне воде.

Противпожарна вода: противпожарна вода се чува у резервоарима са пумпама одговарајућег притиска и протоком кроз планирану хидрантску мрежу. Посебна мрежа је предвиђена за подземни део рудника;

Пара: Пара се ствара од кондензата паре и од допуне са пермеатом реверсне осмозе, Типични корисници сурафинација литијум карбонатане кристализације, измењивачи топлоте и испаривач после неутрализације;

3. Други карактеристични подаци (ограничења, обавеза и др.):

На основу наведених података предлажемо да надлежни орган водним условима одреди техничке и друге захтеве који морају да се испуне при изради Техничке документације за Реализацију пројекта експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“:

3.1. Техничку документацију, урадити у свему према одредбама Закона о рударству и геолошким истраживањима („Сл.гласник РС“, бр. 101/15 и 95/2018 – др. закон), Закона о водама („Службени гласник РС“ број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – др. закон), Закона о заштити животне средине („Сл. гласник РС“, 135/04, 36/09-др.закон, 72/09-др. закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18), Закона о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", број 72/2009, 81/2009 – испр., 64/2010 – одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – одлука УС, 50/2013 – одлука УС, 98/2013 – одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – др. закон и 9/2020) и важећим подзаконским актима с тим да се испуне сви технички услови и нормативи, као и дати водни услови;

3.2. Приликом израде техничке документације водити рачуна, о актуелном режиму површинских и подземних вода. Неопходно је усагласити планиране потребе са Водопривредном основом Републике Србије („Сл. Гласник РС“, број 11/2002), Просторним планом Републике Србије („Сл. Гласник РС“, број 88/2010) и Стратегијом управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године („Сл. гласник РС“, број 3/2017). Посебно обратити пажњу када је у питању заштита од великих вода, заштита вода као и коришћење вода;

3.3. Да техничка документација буде урађена у складу са важећим прописима и нормативима за ову врсту објеката односно радова, с тим да предузеће које се бави израдом пројектне документације мора имати потврду о референцама и лиценцама за пројектанте;

3.4. Инвеститор је у обавези да реши имовинско-правне односе, на предметним катастарским парцелама у зони извођења радова;

3.5. На пројекат прибавити техничку контролу, према важећим законским прописима;

3.6. Водоснабдевање саме локације експлоатације и прераде минерала Јадарита „Јадар“ санитарно исправном водом за пиће, противпожарном водом техничком водом за одржавање и прање решити у складу са локалним могућностима, из локалног водовода или из бунара, али треба сагледати и остале могућности снабдевања водом, коришћењем воде из пластичних-резервоара за санитарне потребе и флаширане воде за воду за пиће.

Обзиром да је Пројектом експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“ предвиђено снабдевање комплекса свежеом водом захватањем воде из бунара из алувијона реке Дрине, неопходно је узети у обзир следеће чињенице и ограничења:

1) Река Дрина је гранична река између Републике Србије и Републике Босне и Херцеговине и као таква подложна је међународној сарадњи која се заснива на заједничкој имплементацији Оквирне директиве о водама, као и на билатералним споразумима потписаним од стране две државе – Републике Србије и Републике Босне и Херцеговине;

2) Подземне воде из алувијона реке Дрине, у количинама потребним за снабдевање комплекса, могуће је користити, међутим Стратегијом управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године, воде из алувијона реке Дрине су опредељене за снабдевање Мачванског регионалног система, што је приоритет услов опстанка природног окружења и читава људске заједнице. (Мачвански регионални систем, као извориште висококвалитетне воде користи подземне воде алувиона Мачве и Посавине, (АИБ – Алувијална издан код Бадовинаца, ПВ – све остале подземне воде) површинске воде и локална изворишта, снабдевајући насеља у општинама: Шабац, Богатић, Лозница, Мали Зворник, Осечина, Љубовија, Владимирци и Коцељева. Водопривредном основом Републике Србије је било предвиђено да би се у перспективи већи део захваћених вода из

дринског алувиона (извориште на потезу Бадовинци-ушће Дрине у Саву) могао користити за снабдевања водом Срема, са могућношћу повезивања са околним системима).

У случају снабдевања водом из бунара урадити одговарајућа хидрогеолошка истраживања и услове захватања утврдити у складу са Решењем Министарства рударства и енергетике Републике Србије, надлежног за послове геолошких истраживања, о утврђеним и разврстаним резарвама подземних вода сходно члану 52. Закона о рударству и геолошким истраживањима („Сл.гласник РС“, бр. 101/15 и 95/2018 – др. закон).

3.7. Да руднички комплекс (плато, радне површине, објекти, транспорт, јаловиште и др) не улази у корито за велике воде реке Јадар, као и да не ремети природни режим протицања великих вода ($Q_{1\%}$) реке Јадар.

Уколико рудник неким својим делом има потребу да уђе у корито за велику воду, потребно је предвидети одговарајућа техничка решења регулисања речног корита којима ће се уредити и побољшати режим вода реке Јадар и сачувати рудник од штетног деловања великих вода, а о трошку инвеститора рудника;

3.8. Рударско-технолошки поступци експлоатације и транспорта руде као и складиштења руде и јаловине не смеју угрозити режим подземних и површинских вода. Посебно се не смеју угрозити системи за снабдевање водом насеља, системе за снабдевање водом за пиће сеоских насеља, као и објекте за снабдевање водом стоке;

3.9. Извршити идентификацију свих отпадних вода по количини и квалитету за усвојени пројектни период који ће се пречишћавати на предметном комплексу;

3.10. Приликом усвајања решења објеката за евакуацију, односно третман отпадних вода, неопходно је придржавати се следећих прописа:

3.10.1. Закона о водама („Службени гласник РС“ број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – др. закон);

3.10.2. Закона о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", број 72/2009, 81/2009 – испр., 64/2010 – одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – одлука УС, 50/2013 – одлука УС, 98/2013 – одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – др. закон и 9/2020);

3.10.3. Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, број 67/2011 и 48/2012 и 1/2016);

3.10.4. Правилника о еколошком и хемијском статусу површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Сл. гласник РС“, број 74/2011);

3.11. До испусне грађевине у реципијент– реку Јадар, све воде прикупљене са комплекса, спровести према хидрауличком прорачуну укупног биланса вода.

Излив (изливе) вода уклопити у пројектовани профил реке Јадар, завршити изливном главом са жаблим поклопцем, уз обезбеђење косине од ерозије.

На месту изливне грађевине у реципијент предвидети одговарајућу заштиту дна и косина корита водотока. Да се самоизливно место уреди и осигура од ерозије. Да излив буде функционалан у условима поводње, као и да ката изливне цеви буде у нивоу коте средње воде према хидролошко – хидрауличком прорачуну;

3.12. Са изграђених објеката на комплексу, атмосферске (кишне) воде са кровних површина системом ригола евакуисати у околне зелене површине/тло без претходне прераде.

3.13. Све санитарно - фекалне воде, уколико са комплекса, прикупити и евакуисати у адекватни водонепропусни резервоар или непропусну септичку јаму. Обезбедити редовно пражњење и редовну контролу исправности и непропусности како би се избегло преливање садржаја или загађење површинских и подземних вода у складу са Уговором са овлашћеним правним лицем као и да се о извршеним активностима води уредна евиденција.

Могуће је и предвидети и одговарајући уређај за пречишћавање ових вода са ефектима пречишћавања таквим да ефлуент буде у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл.гласник РС“ бр. 67/2011, 48/2012 и 1/2016);

3.14. Отпадне воде из помоћних објеката (воде од одржавања и прања објеката, из кухиње...) обавезно да се сакупљају и третирају на адекватним таложницима - сепараторима масти и

уља и евакуисати у водонепропусни резервоар или непропусну септичку јаму уз обавезно пражњење и редовну контролу у складу са Уговором са овлашћеним правним лицем;

3.15. Све манипулативне површине, складишта на отвореном, платои, приступне рампе, паркинзи, окретнице, простор за прање механизације и возила..... треба да буду изведени од водонепропусног материјала отпорног на нафту и нафтне деривате.

Манипулативне површине треба да буду нивелисане и са одговарајућим подужним и попречним падом, са адекватним нагибом према ободним риголама/каналетама за прихватање свих загађених атмосферских вода које се даље спроводе у/до таложника – сепаратора;

3.16. Површинске задржане атмосферске и друге воде које се формирају од прања и одржавања објеката и механизације са платоа, паркинга, манипулативних површина... обавезно да се сакупе, каналишу и третирају на адекватним постројењима за предtretман отпадних вода (таложници, сепаратори уља и масти...). Такође, потребно је обезбедити мониторинг квантитета и квалитета, пре и после третмана, отпадних вода на предвиђеном систему;

3.17. На локацији комплекса експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“ не дозвољава се вршење сервисирања тешке механизације, као ни возног парка, осим мањих сервисних интервенција (прање возила, доливање и замена горива, уља и сл.) искључиво на за то намењеним површинама;

3.18. Пројектом предвидети објекте и контејнере за прихват штетних и опасних материја насталих у процесу експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“ (остатак из процеса пречишћавања, муљ...), као и место њиховог коначног одлагања. Ради заштите вода, забрањено је испуштати непречишћене отпадне воде у природне и вештачке водотоке;

3.19. У оквиру експлоатационог простора предвидети наменски одређено место и потребни плато за смештај контејнера комуналног отпада, који ће се редовно одржавати и периодично празнити од стране надлежног Јавног комуналног предузећа;

3.20. За евентуална подземна складишта нафте, бензина и лаких течности или одговарајуће пумпне станице у оквиру комплекса експлоатације и прераде минерала јадарита „Јадар“, потребно је предвидети техничко решење са потребном заштитом како би се у случају акцидентата спречило загађење површинских и подземних вода у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама у седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“ број 50/2012) и Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“ број 24/2014) и предвиђено је прибављање водних аката у посебном управном поступку;

3.21. Трасе и нивелете цевовода на комплексу ускладити са катастром подземних инсталација, као и са постојећим водним и другим објектима (приликом укрштања и/или паралелног вођења), тако да се не поремети нормално функционисање и одржавање тих објеката;

3.22. У зони укрштања трасе цевовода са инфраструктурним објектима потребно је техничко решење усагласити са условима надлежних институција;

3.23. Техничком документацијом предвидети стални мониторинг нивоа подземних вода (једном месечно на свим постојећим и новим пијезометрима), мониторинг квалитета нивоа подземних вода и земљишта на три локације/профила на претходно дефинисане параметре, једном у шест месеци, као и на околним површинским токовима;

3.24. Техничком документацијом дефинисати простор за одлагање ископаног песка, јаловине и отпадног материјала тако да се не угрози режим подземних и површинских вода у оквиру експлоатационог простора;

3.25. Техничком документацијом предвидети одговарајуће мере да у случају хаварије не дође до изливања и загађења подземних и површинских вода;

3.26. Пројектом предвидети и дефинисати рекултивацију деградираних површина експлоатационог простора након истека експлоатационог века;

3.27.Техничком документацијом предвидети да евентуалне штете, настале као последица изведених радова и објеката, или услед несагледавања свих проблема, као и некомплетних решења у оквиру експлоатационог простора надокнади инвеститор, а њихове узроке отклони о свом трошку и у најкраћем року;

3.28.По завршеној изради техничке документације и техничкој контроли исте, потребно је прибавити водну сагласност на техничку документацију од надлежног органа, сходно Закону о водама.

Након издавања овог Мишљења, инвеститор је у обавези да од Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – Републичке дирекције за воде, прибави водне услове сходно члану 118. став 1. ЗОВ-а, уз сву потребну документацију прописану Упутством о начину поступања надлежних органа и ималаца јавних овлашћења који спроводе обједињену процедуру у погледу водних аката у поступцима остваривања права на градњу (број: 110-00-163/2015-07, од 19.05.2015. године), Правилником у поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем („Сл. гласник РС“, број 113/2015 и 96/2016) и Правилника о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката, садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја у поступку издавања водне дозволе ("Сл. гласник РС", бр.72/2017 и 44/2018).

Износ трошкова поступка издавања мишљења је 33.000,00 динара. У прилогу се налази профактура која је саставни део овог мишљења.

Руководилац ВПЦ „Сава – Дунав“

Јован Баста, дипл.инж.пољ

Доставити:

- Наслову;
- Одељењу за коришћење и газдовање водама (x2);
- Тех.архиви;
- Архиви.